

Рівненський державний

гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів здобувачів
вищої освіти

№ 4
2021

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 4

Рівне, 2021

УДК 159.9+316.6

Студентський дайджест. Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти – Випуск 4. – Рівне: РДГУ, 2021. – 145 с.

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчі редактори:

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 12 від
29 грудня 2021 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні: матеріали наук.-техн. конф. наук.-педаг. працівників. (26-31 березня 2012 р.). - 2012. - С. 240-243.

4. Понікаровська С. В. Вплив емоційного компоненту на ефективність навчання іноземної мови у немовних ВНЗ / С. В. Понікаровська // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. - 2010. - № 16. - С. 181-187.

УДК [159.922.8:17.022.1]:004.7

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ЗМІСТ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Павлова Регіна, здобувач ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія» (Практична психологія), 4 курс, РДГУ

Кулакова Лариса Миколаївна, канд. психол. наук, доцент

Питання впливу соціальних мереж на зміст ціннісних орієнтацій є як ніколи актуальним, оскільки з кожним днем вони набувають все більшої популярності та об'єднують мільярди людей по всьому світу. Хтось реєструється там, щоб компенсувати свою потребу у спілкуванні, хтось – щоб завжди бути в курсі новин, а хтось просто для розваги. Як показує світова статистика, найбільше часу в соціальних мережах проводять підлітки, оскільки саме вони мають найбільшу потребу в самовираженні та жагу до пізнання чогось нового. Через те, що соцмережі займають доволі значуще місце в їхньому житті, важливим є прослідкувати та проаналізувати їх вплив на зміст ціннісних орієнтацій. Дослідженням впливу соціальних мереж на особистість займалися такі вчені, як В. І. Ігнат'єв, Н. В. Коритнікова, М. Ю. Говорухіна, М. А. Носов та інші.

Мета дослідження – визначити та проаналізувати вплив соціальних мереж на підлітків та їх ціннісні орієнтації.

Виклад основного матеріалу. Перші соціальні мережі почали з'являтися приблизно у середині дев'яностих років ХХ століття. Це були такі веб-сторінки, що давали змогу встановлювати зв'язки між користувачами в межах одного сайту. Спочатку такі сторінки використовувались для встановлення та підтримки ділових контактів. Пізніше з'явилися форуми, на яких люди могли знаходити друзів за інтересами. Деякі мережі були буквально закритими клубами, інші радо відчиняли свої двері всім бажаючим. З кожним роком створюється все більше і більше нових соціальних мереж, які набувають все більшої популярності серед користувачів різного віку. Та з кожним днем ці Інтернет сервіси стають невід'ємною частиною нашого життя.

Основними користувачами соціальних мереж є підлітки та молодь, вони сприймають мережу як джерело самовираження, реалізації фрустрованих потреб та самоствердження. Поширення зацікавленості можливостями Інтернету, обізнаність у новітніх інтернет-технологіях є однією з можливостей підкреслити власну значущість у колі однолітків. І, навпаки, якщо молода людина не має доступу до Інтернету, не веде соціальні мережі, не сидить в різних меседжерах, то вона може бути виключена з групи однолітків, оскільки саме така діяльність є важливим предметом обговорення в середовищі молодих людей. Таким чином, перебувати в Інтернеті та здійснювати там певні види діяльності, часто стає в молодіжному середовищі тим критерієм, за яким особистість оцінюється. [5, с. 30] Безперечно, Інтернет сервіси надають людям багато можливостей. Тепер без жодних зусиль кожен може знайомитись та спілкуватися з друзями, навчатися, ділитися своїми враженнями та подіями з іншими, дізнаватись нову інформацію чи, навіть, здійснювати покупки не виходячи з дому. На перший погляд здається, що Інтернет полегшує нам життя та робить його кращим, але на жаль можна прослідкувати і багато недоліків цього винаходу. Наприклад, молодь зараз проводить все більше часу в соціальних мережах і через це потреба в «живому» спілкуванні відійшла на дальній план. Тепер замість того, щоб прогулятися з

друзями, почитати книгу, провести час зі своєю сім'єю, підлітки безперестанку гортають стрічку новин в пошуках потрібної їм інформації.

Соціальні мережі приваблюють підлітків тим, що там вони будуть мати свою «власну територію», в якій вони можуть самостійно приймати рішення та яку не зможуть контролювати батьки. Та зворотна сторона тривалого перебування в соцмережах – психологічний інфантилізм із відсутністю відповідальності за свої вчинки, агресивність або емоційна холодність, певне звуження кругозору, ризик асоціальної поведінки. Також підлітки створюють акаунти в соціальних мережах аби задовольнити свою потребу у самореалізації. Оскільки інтернет простір дає багато можливостей, щоб проявити себе: різні форми та види комунікативної взаємодії, можливість заявити про себе масам, можливість знайти необмежену кількість нових друзів та легко в разі чого обірвати спілкування. Головною перевагою соцмереж є можливість експериментально формувати власну особистість, приписуючи собі бажані риси характеру, образи, ролі, способи поведінки та спілкування. [1, с. 57-58]

Виділяють такі форми самореалізації в Інтернеті, які найчастіше обирають підлітки:

- статусне самоствердження, тобто самоствердження через досягнення певного статусу, становища у суспільстві. Таку форму самоствердження можна прослідкувати у невеликих мережеских спільнотах, коли хтось затверджує свій статус на рівні з іншими учасниками групи, або за рахунок їх приниження;

- пошукове самоствердження полягає в безперервному пошуку та зміні різних видів діяльності, а саме у зміні професій, захоплень, друзів, інтересів;

- самоствердження як самоціль, іншими словами бажання привертати до себе увагу будь-якими засобами (хіпі, панки);

- престижне самоствердження, що полягає в спробі підвищити власну значущість через придбання престижних, модних речей (автомобілів, техніки, картин) та виставлення їх на показ. Створення певного іміджу, реальні основи якого в мережі перевірити дуже складно, а, отже, таке самоствердження може бути абсолютно не затратним в фінансовому плані, в порівнянні зі створенням престижу в реальному світі;

- самоствердження за рахунок залучення до джерел інформації, якими володіє інтелектуальна еліта суспільства;

- 7) самоствердження через творчість, тут максимально розкриваються потенціал та здібності людини. [6, с. 84]

Самореалізація в інтернеті, дозволяє підлітку бути різним, динамічним, перебувати в постійному пошуку, набувати нових навичок, змінювати свій світогляд та свої цінності. Підлітковий вік є чутливим для розвитку свідомості та формування ціннісних орієнтацій, тому він є особливо чутливим до впливу інформаційних технологій. Однією з найбільших небезпек в Інтернеті для підлітків є сама інформація. Тому це стосується і соціальних мереж, оскільки їх можна вважати засобом масової інформації. Величезна кількість новин по-різному інтерпретується в різних джерелах і не завжди вона є правдива. Це відбувається тому, що в інтернет-просторі кожен намагається утримати користувача на своєму веб-сайті як найдовше. А так звані «гарячі» заголовки - це те що може привертати увагу людини. Все це надзвичайно впливає на ціннісні орієнтації, особливо в молоді. Адже соцмережі будуть надавати людині не зовсім корисну інформацію.[3]

Ще однією проблемою соціальних мереж є те, що деякі користувачі цих інтернет-платформ показують себе не тим ким вони є насправді. Багато людей просто надягають «маску» і прикидаються «ідеальною» людиною, транслюючи при цьому неправдиву інформацію. А молодь тим часом, перебуваючи у цьому віртуальному світі та вивчаючи цю інформацію, буде формувати свою систему цінностей, яка визначає їх виняткове ставлення до певних дій, вчинків, явищ як віртуального, так і реального життя, та визначає їхню поведінку та майбутню соціальну діяльність. Користуючись соціальними мережами підлітки засвоюють певні моделі поведінки, які споглядають у віртуальному світі та переносять їх у реальне життя. У соцмережах вони черпають стереотипи та моделі поведінки, норми

діяльності, формують свою соціальну ідентичність, власну самооцінку, що не завжди є адекватною. Це являє собою поведінковий компонент діяльності в соціальних мережах. [4].

Найбільша загроза для молодшого покоління – це зустріти небезпечних людей на просторах Інтернету. Такі люди можуть сидіти в різних форумах, чатах, спільнотах та вижидати свою «жертву». Підлітки можуть увійти в такі не бажані для них компанії, як радикальні політичні групи, сатанинські культури, та інші небезпечні організації, що можуть змінити їх світогляд. Ці групи існують і в реальному світі, але брати участь у їх зборищах підлітку набагато легше, сидячи за комп'ютером у себе вдома. Тому вступивши в якусь таку організацію підлітки самі можуть становити небезпеку, почавши через Інтернет загрожувати людям і порушувати закон. Ще однією проблемою сьогодення є інтернет-залежність. Як стверджують вчені, найбільш схильними до цієї «хвороби» є саме підлітки. Інтернет-залежність прийнято вважати психічним розладом, що проявляється в постійному бажанні вийти в Інтернет і неспроможності від нього відключитися. Ознаками цієї залежності є хороший настрій (ейфорія) від проведення часу в Інтернеті, неможливість зупинитись, нехтування сім'єю та друзями, погане самопочуття, депресія, знервованість та інші. Підлітки з інтернет залежністю замкнуті, неврівноважені, дратівливі, вони байдуже ставляться до близьких та можуть ігнорувати потребу в їжі, сні, живому спілкуванні та фізичній активності. [2, с.148]

Вивчаючи підлітків з інтернет-залежністю, можна прослідкувати, що розвиток адикції призводить до значних змін у системі ціннісних орієнтацій особистості, витісняючи загальнолюдські цінності та роблячи центром її життя перебування в мережі. Серед життєвих цінностей залежних домінують високі запити, матеріальний достаток, визнання з боку оточуючих, тоді як підлітки не схильні до інтернет залежності, на перше місце в системі цінностей висувають здоров'я, любов, незалежність. При порівнянні мотивів навчання у школі виявлено, що в підлітків з залежністю переважають зовнішні навчальні мотиви, а в молодих людей, яким залежність не притаманна, - внутрішні. Оскільки працелюбство не є для адиктів значущою цінністю, успішність їх навчання є нижчою порівняно з іншими категоріями осіб [5, с. 33]. Також варто зазначити, що особистості, що зорієнтована на діяльність в Інтернеті, важко вибудувувати реальні цілі, адже в неї немає чіткого уявлення про власне майбутнє. Така людина не може уявити себе поза межами мережі, а спрямована лише на віртуальну реальність, встановлення рекордів у комп'ютерних іграх, розширення кола віртуальних друзів тощо, натомість реальне життя з його труднощами та проблемами відходить на задній план.

Висновки. Соціальні мережі – це платформа в якій досить багато всього корисного для користувачів, про те є також і дуже багато негативного. Та на жаль не всі в змозі розрізнити, що добре, а що погано та зрозуміти, що Інтернет впливає та змінює нашу свідомість. Тому безсумнівно соціальні мережі впливають на зміст ціннісних орієнтацій підлітків, але як саме впливає залежить від того яку інформацію вони споживають.

Негативний вплив соціальних мереж: анонімність, віртуальне хижацтво, інтернет залежність, інформаційна небезпека.

Позитивний вплив соціальних мереж: освітній і корисний досвід; підлітки отримують безліч інформації, навчаються її «фільтрувати», що позитивно впливає на логічне мислення, пам'ять, увагу; якщо друзі чи однокласники живуть в іншому місті або районі великого міста, школяр не випадає зі свого кола спілкування; чати дають можливість спілкуватися в реальному часі.

Список використаних джерел

1. Водянова Н. В. Самореалізація личности в пространстве Интернета в контексте коммуникативной антропологии / Водянова Н. В. // Вестник Челябинского государственного университета. – 2009. – № 11. – 57-62с.
2. Воронов Д. И. Ценностные ориентации компьютерозависимых / Воронов Д. И. // Вестник Череповецкого государственного университета. – 2014. – №7 (60) – 147 с.

3. Глинський Б. Соціально-філософський аналіз впливу соцмереж на ціннісні орієнтації молоді [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/35004/1/393.pdf>
4. Городецька О. Вплив соціальних мереж на розвиток та соціалізацію особистості. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:79gAjq7jtjYJ:www.aup.com.ua/ml/conf/gorodetska.doc+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua>
5. Камінська О. В. Психологія інтернет-залежності: Монографія / Камінська О. В. // Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. – 2015. – 340 с.
6. Южанинова Е. Р. Интернет как новое пространство самореализации молодёжи / Южанинова Е. Р. // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2013. – № 7 (156). – 82-89с.

УДК 159.9

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ОСОБИСТОСТІ МЕТОДАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ

Павлюк І., здобувач ОС «магістр»
 спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ
Березюк Т.П., канд.психол.наук, ст.викл.

Арт-терапія належить до відносно молодих форм психологічної допомоги, які інтенсивно розвиваються. В Україні арт-терапія перебуває у стадії становлення. Найбільшого розвитку дістали такі її форми як терапія за допомогою образотворчого мистецтва, танцювально-рухова терапія й казкотерапія як форма бібліотерапії. Ці форми арт-терапії активно обговорюються в науковій літературі, презентуються на різних конференціях і семінарах. Меншою мірою описана робота українських арт-терапевтів у рамках кольоротерапії, драматерапії, музикотерапії, манкотерапії як форми піскової терапії.

Сьогодні українське суспільство, яке постраждало від насильства, вимушеного переселення, під час бойових дій та ін потребує неабияку професійну психологічну допомогу. Окреме місце у наданні такої допомоги належить *арт-терапії* як методу, що є найбільш адекватним в роботі з психічною травмою.

Метою дослідження є аналіз надання психологічної допомоги особистості методами арт-терапії.

Виклад основного матеріалу дослідження. У різних країнах в останні роки все активніше застосовується такий інноваційний здоров'язберігаючий підхід, як психотерапія мистецтвом (arts therapies). Відповідно до міжнародної класифікації (European Consortium for Arts Therapies Education), психотерапія мистецтвом представлена чотирма модальностями:

- арт-терапія (психотерапія за допомогою образотворчого мистецтва);
- драматерапія (психотерапія за допомогою сценічної гри);
- танцювально-рухова (психотерапією за допомогою руху та танцю);
- музично-танцювальна терапія (психотерапія за допомогою звуків та музики).

У Сполучених Штатах однією з перших почала вивчати терапевтичне мистецтво Маргарет Наумбург. Вона розробила кілька навчальних програм з терапії мистецтвом. У своїй роботі Наумбург спиралася на ідею Фрейда про те, що первинні думки і переживання, які виникають у підсвідомості, найчастіше виражаються у формі образів і символів. Фахівцями виділено види арт-терапії, а саме: артсинтезтерапію, анімаційну терапію, бібліотерапію, відео терапію, фототерапію, ігротерапію, драматерапію, маскотерапію, ізотерапію, кольоротерапію, пісочна терапію, роботу з глиною, оригамі, музикотерапію, танцювальну, казкотерапію. Арт-терапія розглядається як сукупність методів психологічного або психофізичного впливу, пов'язаних з образотворчою діяльністю пацієнтів з різною психічною та соматичною патологією та застосовуваних з метою їх лікування, профілактики та реабілітації. Названий метод (як метод зцілення за допомогою творчості) досліджували

ЗМІСТ

БЕЛІЧЕНКО У. Арт-терапія як засіб корекції тривожності молодших школярів	3
БЕЛІЧЕНКО У. Арт-терапія як засіб корекції тривожності молодших школярів.....	7
БЫЛИНСКАЯ Е. Проявление синдрома эмоционального выгорания у медицинских работников	10
БОРТНИК М. Психологічні особливості проявів інфантилізму в підлітковому віці.....	14
ВЛАСНОВА А. Психологічні особливості подружніх стосунків із різним типом прихильності у різні вікові періоди	17
ВОЙТОВИЧ К. Психологічний аналіз розвитку креативності в молодшому шкільному віці.....	20
ВОЛОЩУК В. Особливості організації театральної діяльності у психолого-педагогічному просторі	22
ГАВРИЛЮК О., НАЗРЕЦЬ Л. Вплив вікових особливостей на мотивацію навчальної діяльності школярів	25
ГНІВОШЕВСЬКА А., КУЛАКОВ Р. Психологічні особливості комп'ютерної залежності у підлітковому віці	28
ГРИЦЮК К. Причини булінгу у підлітковому віці	32
ГУРАНЕЦЬ А. Особливості взаємозв'язку психологічного благополуччя та адаптації студентів-першокурсників до навчання у ЗВО.....	34
ДАВИДЮК В., ХОМИЧ І. Роль спілкування у формуванні особистості	37
ДВОРАК Д., КУЛАКОВА Л. Психологічна профілактика боулінгу серед молодших школярів.....	39
ДЕМ'ЯНЮК В., КУЛАКОВА Л. Сепарація як феномен міжособистісних стосунків.....	43
ДЗЬОБА Ю. Теоретичний аналіз понять «однодітні» та «багатодітна» родини	46
ДОЛЯ Т. Психологічні особливості проявів прокрастинації у дорослому віці	50
КЛИМЧУК І., КУЛАКОВА Л. Психологічний стрес сучасної молоді: чинники та особистісні детермінанти	53
ЛЕВЧЕНЯ В., НАЗРЕЦЬ Л. Пізнавальний інтерес як мотив навчально-пізнавальної діяльності школярів	56
МАРКОВА І. Емпіричне дослідження ціннісних орієнтацій у підлітковому віці.....	59
МИСАН Я. Основні підходи до розвитку творчої діяльності у сучасній педагогічній і психологічній науці	62
МИХАЙЛОВА Т. Емпіричне дослідження особливостей поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях	65
МИХАЛЮК Ю. Референтна група однолітків як фактор прояву конфліктності в юнацькому віці	69
НОВОСАД Т. Проблема комунікативної компетентності майбутніх фахівців.....	72
ОЛЕКСІЙЧУК Д. Особливості ціннісної сфери підлітків	75
ОСТАПУК О. Вплив емоцій на успішність студентів	78

ПАВЛОВА Р., КУЛАКОВА Л. Вплив соціальних мереж на зміст ціннісних орієнтацій у підлітковому віці	81
ПАВЛЮК І., БЕРЕЗЮК Т. Психологічна допомога особистості методами арт-терапії	84
ПАЗДНІКОВА С. Психологічні чинники дезадаптації дітей молодшого шкільного віку.....	89
ПИЛИПЧУК І. Основні підходи до розуміння соціально-психологічної адаптації у сучасній психологічній науці	90
ПОЛЮХОВИЧ Т., БЕРЕЗЮК Т. Емоційний інтелект як складова професійної успішності майбутніх фахівців	93
ПОЛЯК К. Інноваційні підходи до управління сучасним загальноосвітнім навчально-виховним закладом	96
САВА О., КОРЧАКОВА Н. Пути формирования национального самосознания (Зарубежный опыт).....	97
САВЧУК В. Особливості самопрезентації студентів.....	99
САКОВСЬКА О. Особливості психологічного дослідження тривожності підлітків ...	102
САМЧУК І. Особливості корекції тривожності у ранньому юнацькому віці	104
СВИСТУН В. Особливості психологічної корекції шкільної тривожності молодших школярів	108
СЕМЕНЧЕНКО Р., КОРЧАКОВА Н. Емоційна направленість як чинник мізогінії	110
СОСОНЮК О., СОЗОНЮК О. Індивідуальні особливості регуляції і саморегуляції поведінки підлітка	112
ТАРАРОВА А. Сучасні підходи до організації навчально-виховного процесу в інклюзивному класі	115
ТИШИНСЬКА Я., ЮРЧУК О. Особливості використання спортивного танцю в процесі розвитку рухової активності дітей старшого дошкільного віку	117
ТРАЧИК М. Теоретичне та експериментальне вивчення експериментальне вивчення особливостей ігрової діяльності дітей на етапі вікових криз	119
ХОМА О., БЕРЕЗЮК Т. Психологічні підходи до вивчення феномену академічної прокрастинації у студентському віці.....	122
ЧИЧУК Ю. Вплив взаємостосунків із батьками на особистісний розвиток дитини ...	125
ЧОРНОУС Я., НАЗАРЕЦЬ Л.М. Психологічні умови впливу на формування пізнавального інтересу школярів.....	127
ШЕВЧУК О. Особливості психологічного дослідження самоствавлення підлітків ...	130
ШПРАХА Л., КУЛАКОВА Л. Психологічні умови впливу на формування пізнавального інтересу школярів	132
ЮЩУК А. Особливості міжособистісних стосунків у юнацькому віці	135
ЯКИМЕЦЬ М., КУЛАКОВА Л. Чинники психологічного благополуччя особистості.	137
ЛОНГІНОВА О., КОРЧАКОВА Н. Феномен співзалежності в аб'юзивних стосунках	141